

TA'LIM JARAYONIDA ONLINE SO'ROVNOMA VA TEST TOPSHIRIQLARINI YARATISH TIZIMLARIDAN FOYDALANISH

S.Eshqobilov

A.Avloniy nomidagi milliy-tadqiqot instituti katta o'qituvchisi

Ta'lim jarayonini takomillashtirishga ta'lim mazmuniga mos bo'lgan AKTni o'qitish vositasi sifatida ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning turli samarali strategiya va yondashuvlari muhim ahamiyatga egadir. Zamonaviy texnologiyalar yordamida onlayn test topshiriqlari va so'rovnomalar asosida darslarni olib borish o'quvchilarda fanga bo'lgan qiziqishlarini yanada orttiradi. Shunday ekan Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining faol rivojlanishi, har bir sohada raqamlashtirish jadallashib borayotgan bir paytda ta'lim jarayoniga tobora ko'proq yangi o'qitish usullarini yaratish va joriy etishni nazarda tutadi. Kompyuterlar, smartfonlar va Internet bizning kundalik va professional hayotimizning ajralmas qismiga aylandi. Hozirgi davrda an'anaviy o'qitish usullari bilan o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishlarini oshirish birmuncha qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Shu munosabat bilan ta'lim tizimi zamonaviy talablarga moslashishi, axborot texnologiyalari yutuqlarini hisobga olgan holda o'qitishning faol usullaridan foydalangan holda yangi o'qitish usullarini shakllantirishi va rivojlantirishi zarur.

Ta'lim jarayoniga o'yin usullarini joriy etish amaliy malakalarni, fikrlash va mantiqni rivojlantiradi, shuningdek, materialni o'rganish samaradorligini oshiradi. Bundan tashqari, o'yin elementlari o'quvchilarning ta'lim jarayoniga jalb qilish darajasini oshiradi. Internet resurslari va o'quvchilar smartfonlari yordamida samarali interaktiv ta'lim muhitini tashkil etish mumkin.

So'rovnoma va test topshiriqlarni tayyorlashda matn muxarrirlari, topshiriqlar yaratishda foydalaniladigan maxsus darsturlar va online tizimlardan foydalanishimiz mumkin. Bugungi kunda barcha sohalarini raqamlashtirish va zamonaviy axborot texnologiyalardan samarali foydalanish jarayonida internet tarmog'i imkoniyatlaridan muhim ahamiyat kasb etadi. So'rovnoma va test topshiriqlari bir necha usulda taqdim etilishi mumkin, jumladan: qog'oz ko'rinishida, kompyuterda oflayn rejimda va internet tarmog'ida so'rovnoma havola (link) lar.

Online so'rovnomalardan quyidagi maqsadlarda foydalanishimiz mumkin:

- ☒ Fan yo'nalishida o'quvchilar bilimlarini aniqlash
- ☒ Seminar va o'quvlarda teskari aloqa tizimini yaratish
- ☒ Tinglovchilar ehtiyojlarini aniqlash
- ☒ Interaktiv topshiriqlar tayyorlash

Pedagogik dasturiy vositalar – kompyuter texnologiyalari yordamida o'quv jarayonini qisman yoki to'liq avtomatlashtirish uchun mo'ljallangan didaktik vosita hisoblanadi. Ular ta'lim jarayonini samaradorligini oshirishning istiqbolli shakllaridan biri hisoblanib, zamonaviy texnologiyalarning o'qitish vositasi sifatida ishlatiladi. Pedagogik dasturiy

vositalar tarkibiga: o'quv fani bo'yicha aniq didaktik maqsadlarga erishishga yo'naltirilgan dasturiy mahsulot (dasturlar majmuasi), texnik va metodik ta'minot, qo'shimcha yordamchi vositalar kiradi.

Pedagogik dasturiy vositalarni quyidagilarga ajratish mumkin:

o'rgatuvchi dasturlar – o'quvchilarning bilim darajasi va qiziqishlaridan kelib chiqib yangi bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltiradi;

test dasturlari – egallangan bilim, malaka va ko'nikmalarni tekshirish yoki baholash maqsadlarida qo'llaniladi;

mashq qildirgichlar – avval o'zlashtirilgan o'quv materialini takrorlash va mustahkamlashga xizmat qiladi;

Internet tarmog'ida online so'rovnoma yoki test topshiriqlarini yaratishga mo'ljallangan ko'pgina tizimlarni uchratishimiz mumkin. Buning uchun qidiruv tizimlariga "online so'rovnoma", "online survey" kabi kalit so'zlar orqali osongina topib olishimiz mumkin.

Online so'rovnoma tizimlaridan foydalanishning ustunlik taraflari:

- ☒ Tezkorlik;
- ☒ Tahlil qilish osonligi;
- ☒ Shaffoflik;
- ☒ Tinglovchilar uchun foydalanish osonligi;
- ☒ Moslashuvchanligi;
- ☒ Tanlash imkoniyati;
- ☒ So'rovnoma shaklini oson o'zgartirish imkoniyati.

Onlayn so'rovnoma va test topshiriqlarini tayyorlashda tizimlarga Kahoot (kahoot.it), Quizizz (quizizz.com), strawpoll (strawpoll.com), LearningApps (LearningApps.org) va boshqalarni misol keltirishimiz mumkin.

Kahoot o'yinga asoslangan o'quv platformasi bo'lib, maktablar va boshqa ta'lim muassasalarida ta'lim texnologiyasi sifatida foydalaniladi. Uning o'quv o'yinlari "kahoots" foydalanuvchi tomonidan yaratilgan ko'p tanlovli viktorinalar bo'lib, ularga veb-brauzer yoki Kahoot ilovasi orqali kirish mumkin. O'quvchilar bilimini tekshirish, formativ baholash, o'quvchilar o'rtasida viktorinalar o'tkazishda foydalanish mumkin.

Ushbu platforma istalgan mavzuda va istalgan tilda topshiriqlaringizni tuzish imkonini beradi, yoki ilovaning boshqa foydalanuvchilari tomonidan ilgari yaratilgan millionlab vazifalarni o'z ichiga olgan kutubxonada tayyor tematik test yoki so'rovni tanlashingiz mumkin. O'qitishda qator afzalliklarga ega bo'lgan yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, o'quv jarayonini yangicha tashkil etish imkonini beradi, uning amaliy yo'nalishini oshiradi va o'quvchilarning intellektual salohiyatni rivojlantiradi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki zamonaviy pedagogik dasturiy vositalar, raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga joriy etilishi o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda AKT vositalaridan samarali foydalanishlarida muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'limni tashkil etish va ta'lim samaradorligini oshirishda xizmat qiladi.